

*Голоколосова Алла Сергіївна,
науковий співробітник відділу організації науково-дослідної роботи
Національної академії внутрішніх справ*

ПОПЕРЕДНЄ ДОСЛІДЖЕННЯ ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ

Методику експертного дослідження холодної зброї утворює сукупність застосовуваних у визначеній послідовності найбільш ефективних наукових прийомів криміналістичного дослідження холодної зброї.

Встановлення виду конкретного зразка холодної зброї, як самостійний вид експертизи, складається з певних визначених стадій. Найбільш загальним «кроком» дослідження є процес збирання та підготовки матеріалів. Цей процес охоплюється такою стадією дослідження, як підготовка експерта до дослідження. Метою попереднього дослідження є підготовка до детального дослідження. В більшості випадків кінцевий результат експертизи залежить від якості проведення попереднього дослідження.

В підготовчій стадії експертизи визначаються задачі дослідження, прийоми і послідовність їх виконання. Ретельна підготовка до дослідження багато в чому визначає її кінцевий результат. В експертизі з метою дослідження холодної зброї задача даної стадії визначена в наступному: 1) усвідомити завдання; 2) вивчити обставини кримінального провадження, визначити, чи повно надані на дослідження матеріали, перевірити, чи відповідають надіслані об'єкти зафіксованим в процесуальних документах; 3) визначити стан наданих на дослідження об'єктів; 4) виявити в ході експертного огляду сліди на досліджуваній зброї, вивчити стан леза і інших частин, котрі підлягають дослідженню; 5) з'ясувати умови зберігання холодної зброї, вид змін в період, що передував дослідженню; 6) побудувати загальні експертні версії з урахуванням даних огляду об'єктів і вивчити обставини кримінального провадження; 7) визначити послідовність

подальшої роботи, намітити, які прийоми і засоби варто застосувати.

Дослідження починається з перевірки упакування холодної зброї, з тим щоб переконатися в її наявності та цілісності, необхідно перевірити наявність перерахованих в постанові речових доказів, їхніх номерів, маркувальних позначень якщо такі є, відповідність холодної зброї даним зазначеним в постанові або супровідному документі.

Характер завдання й об'єм досліджень з'ясовуються шляхом ознайомлення з постановою про призначення експертизи, що містять питання, які ставляться на вирішення. При цьому вирішуються такі основні питання, наприклад:

1) Чи є об'єкт, що надійшов на дослідження холодною зброєю, якщо так, то до якого виду (типу, моделі) він відноситься, конструктивні особливості, які маркувальні позначення він має (слід виявити всі маркувальні позначення та номера, якщо такі маютьесья)?

2) Заводського, кустарного або саморобного виготовлення дана холодна зброя?;

3) Який вид (характер) пошкоджень, зброям якого виду (типу) вони залишені?;

4) Які групові ознаки зброї, що залишили пошкодження: форма, розміри клинка, наявність одностороннього або двостороннього заточення лева?;

5) Чи немає на зброї ознак, які можуть вказувати на те, що зброя підлягала зміні наприклад (заміна лева, руків'я)?;

6) Чи могло бути пошкодження нанесене зброєю, наданою на дослідження (при вирішенні цього питання особлива увага приділяють мікрослідам на зброї: волокна тканини, об'єкти біологічного походження)?

Часто, поряд з питаннями, що відносяться до дослідження холодної зброї, вирішуються класифікаційні задачі, і експерту-криміналісту ставляться питання, що відносяться до компетенції судово-медичної або судово-біологічної експертизи.

В більшості випадків разом з речовими доказами експерту надходять тільки постанови про призначення експертизи, які містять короткий виклад обставин кримінального провадження, що стосуються предмета дослідження. Нерідко в постановах лише загалом викладається фабула. Зрозуміло, що глибоко усвідомити обставини за таких постанов неможливо.

Експертам слід ширше використовувати, коли це необхідно, права, надані їм процесуальним законом (ст. 77 КПК України, ст. 13 ЗУ «Про судову експертизу»). В необхідних випадках слід запросити матеріали, що містять інформацію про факти, які відносяться до експертизи, їхній стан, умови зберігання холодної зброї.

Вивчивши обставини кримінального провадження, експерт може судити про те, наскільки повно йому надані речові докази та чи усі питання поставлені на вирішення даного виду експертизи.

Після вивчення обставин експерт приступає до огляду досліджуваної холодної зброї. Оглядом встановлюється конструкція холодної зброї, її розміри, комплектність складових частин, спосіб кріплення рукоятки до клинка, матеріал, з якого виготовлені частини зброї, його колір, міцність, характер поверхні, форма клинка, заточка лева (лез) і кінця клинка, ступінь гостроти заточки; пружність клинка, наявність поздовжніх заглиблень (долів) на клинку, ребер жорсткості, обмежувача на рукоятці, маркувальних позначень, клейм, написів, пошкоджень. В процесі огляду предметів для вивчення наявних на них слідів і сторонніх часток використовуються оптичні прилади (мікроскопи серії «МБС» (МБС-10), іноді - лупи).

Таким чином, розглянувши питання криміналістичного дослідження

холодної зброї, можна зробити висновок, що у даний час розкриття та розслідування злочинів значною мірою залежить від широкого та тактично грамотного використання спеціальних знань експертом при дослідженні холодної зброї. При цьому він повинен ефективно використовуватись науково-технічні засоби, правильно організовувати та здійснювати взаємодію різних учасників, чия діяльність у тій чи іншій мірі направлена на боротьбу зі злочинністю.

Успіх роботи при дослідженні холодної зброї, залежить від багатьох чинників, серед яких основний, це одержання інформації при виявленні та вилученні холодної зброї (у підозрюваних осіб) в процесі огляду місця події, а також інформації яка дозволяє встановити факт використання певного виду холодної зброї.